

kassen til Betyggelse for Foreningerne skulde
 hde et Tilskud fra 1 til 3 Mill. Kr., at
 Centralaaanekassen skulde gælde for hele
 Landet, og at den kun omfattede Land-
 mændene. I Modspætning dertil gaar det
 foreliggende Lovforslag en anden Vej. For
 det første omhandler Lovforslaget jo ikke alene
 Landbrugere, men alle Grundejere, som ønske
 at danne de her i Lovforslaget omhandlede
 Laaneforeninger; de kunne faa Tillæbelse
 dertil fra Ministeriet, hvis dette Lovforslag
 bliver ophøjet til Lov, og hvis Ministeriet
 efter det, der bliver forelagt for det, anser
 det for rigtigt. Men ser man nu videre
 paa Lovforslaget, gaar det ikke alene ud
 paa, at det skal gælde for Foreninger, der
 hde Laan til Grundejerne, men ogsaa for
 dem, der udlåne til Brugere af faste Ejendomme.
 Deri ere indbefattet baade Brugere
 af Landjord, Forpagtere og Fæstere, eller
 hvad Navn de nu gaa under, og desuden
 Brugere af Købstadejendomme, og der ind-
 under maa vel ogsaa gaa Lejere m. v., thi
 de ere jo ogsaa Brugere af Ejendomme.
 Men maa jeg tillade mig at spørge, om det
 er den højtærede Ministers Mening, at kun
 Grundejere kunne træde ind i saadanne
 Laaneforeninger, men at de saa kunne låne
 ud til Folk uden for Foreningerne? Saa-
 ledes som Lovforslaget er affattet, maa det
 være Meningen, og saa maa det være byg-
 get paa det samme Princip, i alt Fald
 et lignende Princip, som det, der nu
 gælder for en Del af vore Sparekasser,
 navnlig Landbosparekasser. Grundlaget for
 Sparekasserne er jo, at en Del Mænd træder
 sammen som Repræsentanter og garanterer
 en vis Sum, men at de låne ud til hvem
 som helst, der ønsker at låne hos dem, naar
 de ellers anse dem for solide Laansøgere.
 Saa vidt gaar efter min Formening dette Lov-
 forslag ikke: Foreningerne kunne ikke låne
 ud til andre end Grundejere og Brugere af
 Grundejendomme; de, der ikke ere dette,
 kunne ikke låne i denne Forening. Om dette
 nu er rigtigt eller ikke, skal jeg ikke indlade
 mig paa for Dødelikket. Det, Lovforslaget
 tilsigter, er efter min Formening ikke meget.
 Foreningerne faa derefter Ret til, mod
 Stempelloben at udstede Beviser lydende paa
 Ihændehaveren og Stempelfrihed for Trans-
 porter for de Beviser, som lyde paa Navn.
 Andragerne, som have foranlediget dette
 Lovforslag, have jo ogsaa søgt om at faa
 Stempelfrihed for de af Laaneinstituttet ud-
 stedte Gældsbeviser, men det har Ministeriet
 ikke ment at burde foreslaa. — Efter mit
 Syn paa Forholdene anser jeg det ikke for
 rigtigt at modsætte sig Gennemførelsen af

dette Lovforslag, da det efter min Formening
 har en Mulighed for at kunne gøre nogen
 Nytte til at hjælpe mangen Mand over
 vanskelige Forhold, idet det jo er vanskeligt
 for en Mand at faa sekundære Prioriteter
 eller at faa Laan uden Prioritet — der staar
 jo i Lovforslaget, at det gælder Laanefor-
 eninger, der tilsigte at give Laan mod eller
 uden Pant. En anden Sag er det jo, om
 det er rigtigt, saaledes som her er foreslaaet
 i Lovforslaget, at give Ministeriet en al-
 mindelig Bemyndigelse. En almindelig Be-
 myndigelse havde jo Ministeriet til at give
 Kreditforeninger Sanktion ifølge Lovten af
 20de Juni 1850, men jeg vil erindre om, at
 denne Bemyndigelse blev hævet ved Stem-
 pelloben af 19de Februar 1861 § 75, der i
 sin Begyndelse omtaler dem, der havde saa-
 dannede Begunstigelser, men i sit sidste Punt-
 tum udtaler, at for Fremtiden kunne saa-
 dannede Friitagelser eller Begunstigelser kun
 tilstaaes ifølge Lov. Deri ligger der jo, at
 der skal en Lov til, hver Gang der i Frem-
 tiden oprettes Kreditforeninger eller andre
 Foreninger af lignende Art. Jeg ved nu
 ikke, om det ikke vilde være rigtigere, at man
 gif den Vej, at det i selve Lovten blev op-
 taget, hvilke Foreninger der skulde nyde godt
 af de her foreslaaede Begunstigelser, men
 derom kan der jo forhandles i et Udvalg.
 Det, man egentlig har næret mest Frygt for
 ved dette Lovforslag — og som jeg heller
 ikke skal nægte, at jeg ved første Øjeblik har
 næret Frygt for — var, at det skulde gribe for-
 styrrende ind i de bestaaende Kreditforeninger,
 at det skulde saa at sige lamme dem i deres
 Virksomhed og umuliggøre deres gode Trivsel
 for Fremtiden, altsaa med eet Ord, standse en
 Del af deres Virksomhed. I saa Henseende
 nærer jeg imidlertid for mit Bedkommende
 ingen Frygt, idet jeg tror, at Kreditforenin-
 gerne ere saa solide og vel funderede, og at
 de have et saa godt Omdømme i den almin-
 delige Bevidsthed, at deres Papirer ere saa
 gode som vel muligt. Selv om de Papirer,
 som udgaa fra disse Laaneforeninger, ere nok
 saa solide, ville de vanskeligt kunne faa den
 Position, som Kreditforeningsobligationerne
 have, eller komme op i samme Kurs som
 disse. Det er i alt Fald min Tro, og der-
 for tror jeg ogsaa, at saa at sige alle første
 Prioritetslaan vedvarende ville gaa til
 Kreditforeningerne og ikke til saadanne Laanefor-
 eninger, idet disse første Prioritetslaan
 vilde blive for dyre. Et andet Spørgsmaal
 er det, om disse Laaneforeninger virkelig
 ville gøre den Nytte, som man tror; thi der
 kan efter min Formening være Fare for, at
 deres Laan blive for dyre. — Jeg skal ikke